

ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ ЯК КЛЮЧОВА ІДЕЯ СУЧАСНОЇ ПАРАДИГМИ ОСВІТИ

О.В. Онопрієнко,

*доктор педагогічних наук,
старший науковий співробітник*

Форми та методи контролю у дидактиці початкової освіти розглядаються у взаємозв'язку, за їх допомогою визначають результативність навчально-пізнавальної діяльності учнів і педагогічної діяльності вчителя. Добір методів і засобів контролю навчальних досягнень учнів залежить від його мети. Прийнятними для початкової школи є форми контролю, які класифіковані за мірою охоплення його учасників, зокрема такі: індивідуальний, груповий.

У зв'язку із запровадженням у контрольно-оцінювальній діяльності формувального підходу відзначимо особливу актуальність індивідуального контролю, оскільки його провідна ідея полягає у неперервному відстеженні особистісного розвитку дитини та ходу опановування нею навчального досвіду як передумови функціональної грамотності і компетентності. Індивідуальна форма контролю пов'язана з операційним контролюванням, що має сприяти свідомому виконанню дитиною завдання за певними етапами (операційними кроками), упереджувати помилки, забезпечувати своєчасне їх виправлення. За О.Я. Савченко, індивідуальний контроль покладається в основу програмування, коментованого управління розумовою діяльністю учнів.

Актуальними для забезпечення індивідуалізації навчання є такі вимоги до процесу контролю й оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи на засадах компетентісного підходу: систематичність, дієвість, своєчасність, об'єктивність, методична різноманітність.

Індивідуальний контроль здійснюється впродовж усього навчального року, він є обов'язковим елементом уроків, присвячених розкриттю, формуванню, розвитку та узагальненню компонентів змісту освіти. Доцільними для здійснення такого виду контролю є методи педагогічного спостереження, опитування, вивчення учнівських робіт, програмований контроль, індивідуальне тестування та інші.

В умовах сучасної парадигми освіти особливо актуальним, дієвим і органічним у практиці вчителя початкової школи є метод педагогічного спостереження. Він дозволяє на основі первинних даних створити уявлення про стан формування у кожної дитини навчальної діяльності та прояви особистісних характеристик у навчанні і спілкуванні.

Наразі, коли в освіті зосереджено увагу на індивідуальному (соціальному, емоційному, мовленнєвому, когнітивному, творчому, фізичному) розвитку дитини, метод спостереження стає неодмінним складником педагогічної культури діяльності вчителя. Він є найменш формалізованим інструментом оцінювання, оскільки фіксування результатів спостережень здійснюється автономно й у довільний спосіб. Такі результати дозволяють сформулювати висновки про індивідуальний поступ дитини та прийняти адекватні рішення щодо коригування методик навчання, дібрати відповідний педагогічній ситуації навчальний матеріал, визначити прийнятні засоби навчання тощо.